Koepel Gepensioneerden

Nieuw Pensioen Contract

Jos Berkemeijer

Agenda

- Transitiefase
- Nieuw Pensioen Contract
- Invaren
- Eisen Gepensioneerden
- Keuzevragen

Thema's: Indexatie, Risico, Communicatie, Evenwichtigheid

Transitiefase | Transitie pad

Maximale transitieperiode

Consultatie- en Toetsfase

Arbeidsvoorwaardelijke afspraken

Onderbrenging bij pensioenuitvoerders

Implementatie

1-1-2023

1-1-2025

1-7-2025

1-1-2027

Datum Inwerkingtreding

Uiterste Invoerdatum

Transitiefase: Consultatie- en toetsfase

1. Consultatiefase
   Verwerking opmerkingen

2. Toetsfase
   - Toezichts- en uitvoeringstoetsen
     AFM, DNB en Belastingdienst
   - Toets College voor de Rechten van de Mens
   - Raad van State.

3. Wetsvoorstel naar Kamer

Q1 2022

Transitiefase: Keuzes Q1-Q2 2022

Keuze door Sociale Partners

1. Solidair of Flexibel Contract?
2. Invaren of achterblijven?
3. Uitvoerder voor nieuwe contract

Q2 2022

- ~ Op grond van welke informatie worden deze keuzes gemaakt?
- ~ Kunnen deze keuzes in dit stadium ‘verantwoord’ worden gemaakt?
- ~ Welke argumenten zijn tegen elkaar afgewogen?
- ~ Geldt de keuze ook als in 2027 de risicovrije rente 3% of -2% bedraagt?
- ~ Renterisico tot transitiedatum afdekken?

Transitiefase | Indexatie?

Transitie FTK

- Voorwaarde: Principe keuze voor ‘invaren’ in nieuw stelsel
- Overbruggingsplan; richtdekkingsgraad 2027 minimaal 95%
- Minimaal 90% dekkingsgraad, anders korten
- Indexatie mogelijk vanaf 105% **beleids**dekkingsgraad (2022?)

~ Evenwichtig besluit indexatie mogelijk? (NPC onzekerheid)
~ Toetsingsmethode evenwichtigheid: netto profijt?
~ Invloed compensatie bekend en begroot?
~ Richtdekkingsgraad specifiek fonds anders dan 95%?
~ Plan B voor als keuze voor invaren wordt teruggedraaid?

Transitiefase | Indexatie? | Voorbeeld ABP | Rendement

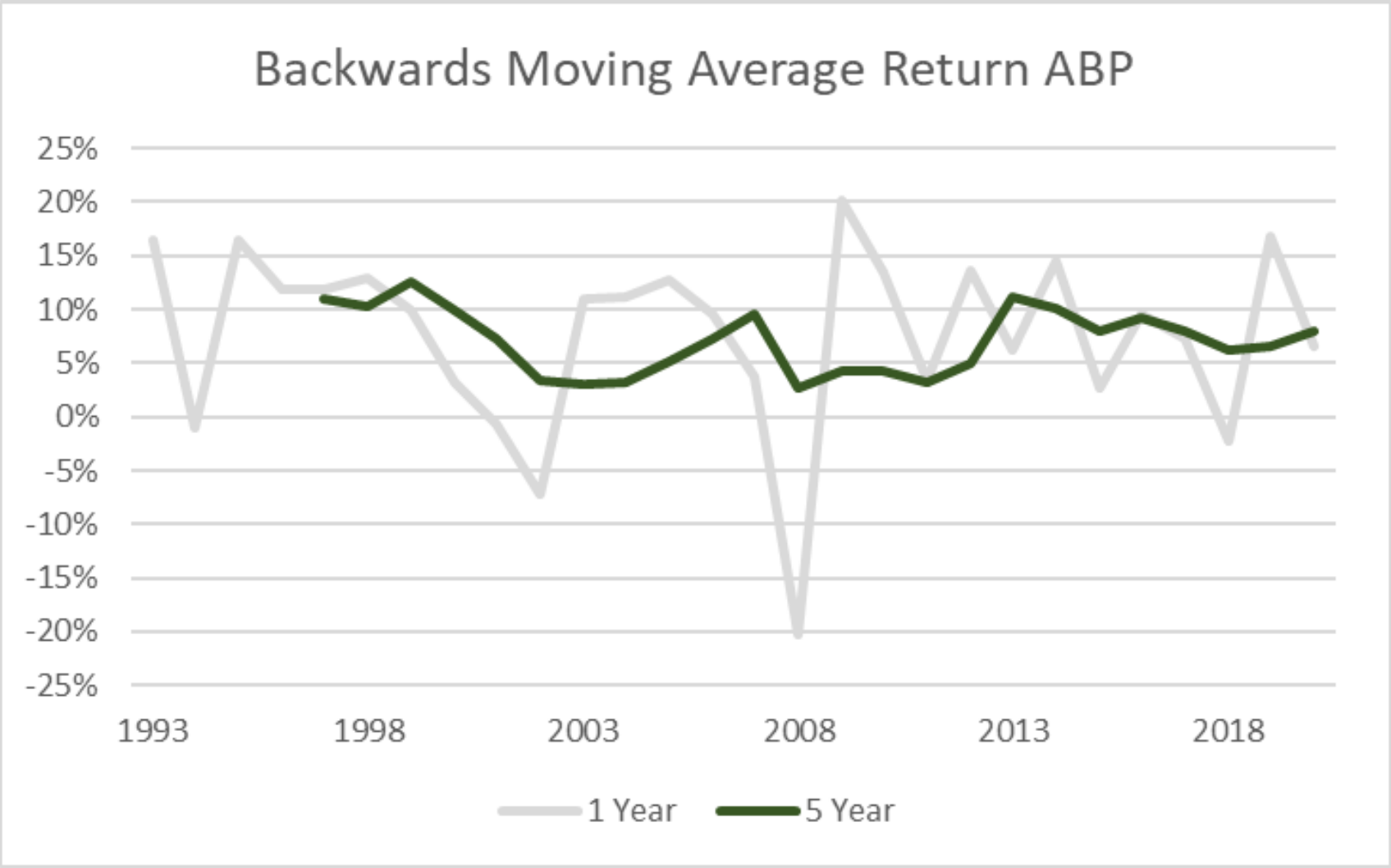

Transitiefase | Indexatie? | ABP | Herstelplan I

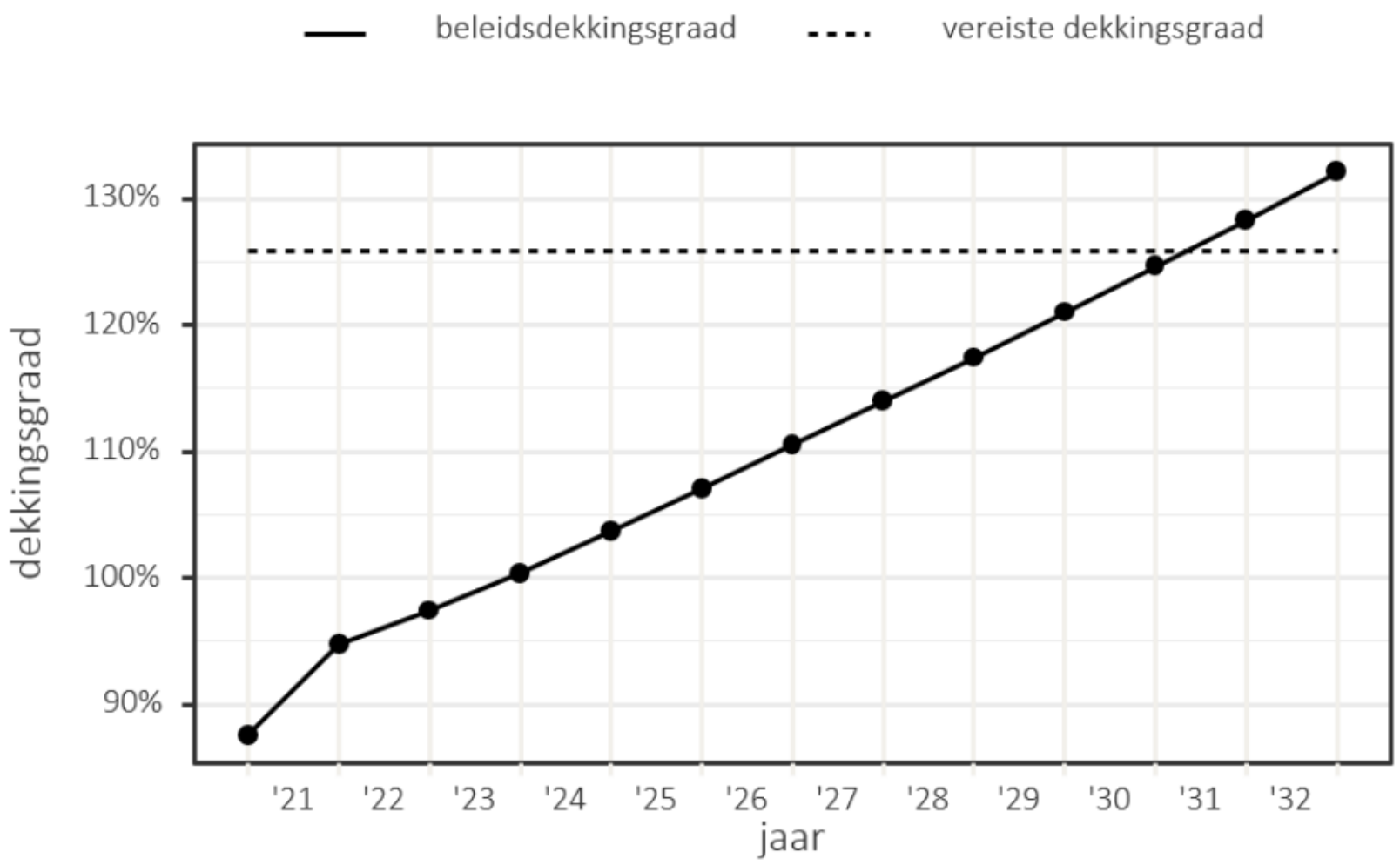

Transitiefase | Indexatie? | ABP | Herstelplan II

Jaar	DG primo	Premie & Opbouw (M1)	Uitkeringen (M2)	Indexatie (M3)	Rente-verandering (M4)	Over-rendement (M5)	Overig (M6)	DG ultimo	DG beleid	DG vereist	Premie	Indexatie actieven	Indexatie inactieven	Rende-ment
	%	%-punt	%-punt	%-punt	%-punt	%-punt	%-punt	%	%	%	%	%	%	%
2021	93.2	-1.2	-0.2	0.0	0.0	4.1	-0.1	96.0	94.7	125.8	25.9	0.0	0.0	3.9
2022	96.0	-1.4	-0.1	0.0	0.0	4.3	-0.1	98.6	97.4	125.8	27.2	0.0	0.0	3.9
2023	98.6	-1.0	0.0	0.0	0.0	4.4	-0.1	101.9	100.4	125.8	28.8	0.0	0.0	3.9
2024	101.9	-1.1	0.0	0.0	0.0	4.5	-0.1	105.2	103.7	125.8	28.9	0.0	0.0	3.9
2025	105.2	-1.2	0.1	0.0	0.0	4.5	-0.1	108.6	107.1	125.8	28.9	0.0	0.0	4.0
2026	108.6	-1.3	0.2	0.0	0.0	4.7	-0.1	112.2	110.6	125.8	28.9	0.0	0.0	4.0
2027	112.2	-1.5	0.3	0.0	0.0	4.6	-0.1	115.5	114.0	125.8	27.5	0.0	0.0	4.1
2028	115.5	-1.6	0.4	0.0	0.0	4.8	-0.1	119.0	117.4	125.8	27.5	0.0	0.0	4.1
2029	119.0	-1.7	0.6	0.0	0.0	4.9	-0.1	122.7	121.0	125.8	27.6	0.0	0.0	4.0
2030	122.7	-1.8	0.7	0.0	0.0	4.8	-0.1	126.3	124.6	125.8	27.6	0.0	0.0	4.2
2031	126.3	-1.9	0.8	0.0	0.0	4.9	-0.1	130.0	128.3	125.8	27.7	0.0	0.0	4.2
2032	130.0	-2.0	0.9	0.0	0.0	5.1	-0.1	133.9	132.1	125.8	27.8	0.0	0.0	4.2

Bijdrage aan dekkingsgraad t/m 2026:
- Premie: -7,2%
- Uitkeringen: 0%

Transitiefase | Indexatie? | Voorstel Seniorenorganisaties I

Indexatie in de Transitieperiode | Principe

Geïndexeerde uitkering bepalen conform methodiek nieuw pensioencontract:

A. Bepaal de **Indexatie-dekkingsgraad** (IDG):
   Dekkingsgraad van de met het ‘projectierendement’ berekende verplichtingen

B. Ruimte boven een IDG van 100% is beschikbaar voor indexatie

C. Bij IDG van minder dan 100%: korting

D. Indexatie jaarlijks maximaal prijs- of loon-inflatie

E. Uitzondering: Inhaalindexatie toestaan

Transitiefase | Indexatie? | Voorstel Seniorenorganisaties II

Indexatie in de Transitieperiode | Voorbeeld

- Achterstand inhaalindexatie: 5%
- Dekkingsgraad DG
  DG = [Belegd vermogen] / [Verplichtingen] = 950/1000 = 95%
- Stel verplichtingen berekend o.b.v. projectierendement: 848
- Indexatie-dekkingsgraad IDG = 950 / 848 x 100% = 112%
- Voor indexatie beschikbaar: 12%
- Indexatie is echter maximaal gelijk aan inhaalindexatie en dus 5%
- Na indexatie (5%) daalt de actuele dekkingsgraad naar 90,5%

Transitiefase | Indexatie? | Anders kijken

- Transitie FTK lost indexatieprobleem niet op
- Zolang bij de vermogensverdeling in de transitie geen rekening mag worden gehouden met prudent verwacht rendement en koopkracht, zal ieder besluit tot indexatie in de transitiefase zwaar (juridisch) discutabel blijven

<u>Anders Kijken</u>

~ Dragen indexatie en premie evenveel (negatief) bij aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad in het herstelplan?

~ Kan de ruimte tussen rendement pensioenfonds en de risicovrije rente deels ingezet worden voor indexatie?

Nieuw Pensioen Contract | Twee premieregelingen

	Solidair	Flexibel
Premie	Beschikbare vlakke premie	
Risicobereidheid	Vaststellen per leeftijdsgroep	Vaststellen per deelnemer
Beleggingen	Collectief	Individueel, Lifecycle
Rendement	Totaal rendement verdelen o.b.v. : - Risicohouding leeftijdsgroep - Beschermingsrendement - Overrendement	Rendement Lifecycle groep
Solidariteit	- Sterfte, langlevenrisico - Rendement - Solidariteitsreserve (verplicht)	- Sterfte, langlevenrisico (uitkeringsfase) - Solidariteitsreserve (optioneel)
Uitkering	Variabele uitkering	- Variabele (doorbeleggen) - Vaste uitkering (shoprecht)

Nieuw Pensioen Contract | Projectierendement

PROJECTIERENDEMENT

- 5 functies projectierendement:
  1) Communicatie
  2) Fiscale premiegrens
  3) Balans tussen doelstelling en premie
  4) Toetsen risicohouding
  5) Vaststellen uitkering

- CAO-partijen bepalen of de toegezegde premie toereikend is voor de geformuleerde pensioendoelstelling.

- Projectierendement = RTS + risico-opslag (verwacht rendement) -/- inflatie-afslag

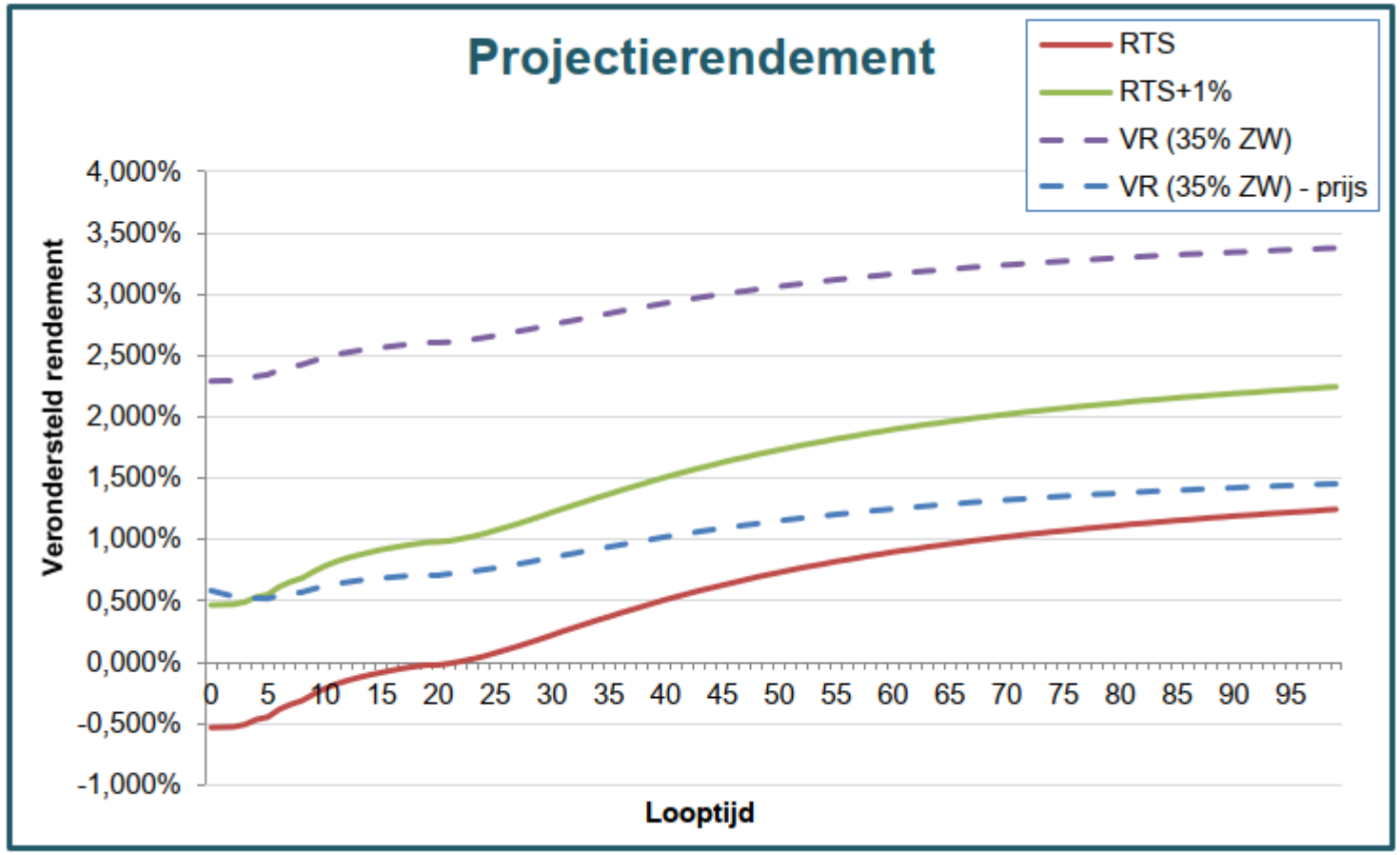

Bron: Triple A Risk Finance 10-2-2021

Nieuw Pensioen Contract | Beschermingsrendement I

Werking Beschermingsrendement (BSR) Solidair contract

- D = Deel van het pensioen dat beschermd wordt voor renteschommelingen (renteafdekking)
- W = Jaarlijkse waardemutatie van de verplichting a.g.v. wijziging RTS, om D uit te kunnen (blijven) keren
- BSR(x) = D x W + (1 – D) x kasrendement | BSR voor risicogroep (x)
- O(t) = Overrendement totaal = Gerealiseerd portefeuille rendement – Σ BSR(x)
- Rendement risicogroep (x) = BSR(x) + O(t) x V(x) / V(t) | V(x)= vermogen risicogroep (x)

Voorbeeld met kasrendement = 0%

	Vermogen 1/1	Deel Pensioen met Renteafdekking		Jaarlijkse verandering in rendement verplichtingen		BSR	Deel Vermogen niet onder BSR		Rendement Fonds		Overrente deling	Totaal rendement	Vermogen 31/12	Totaal rendement %	
	€ V	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€	€ T	€	T/V	Duration
Actief	1.000,00	30%	300,00	0,20%	-12,00	-4,00%	70%	700,00			77,00	65,00	1.065,00	6,50%	20
Gepensioneerd	2.000,00	75%	1.500,00	0,20%	-30,00	-2,00%	25%	500,00			55,00	25,00	2.025,00	1,25%	10
	3.000,00		1.800,00		-42,00			1.200,00	3,00%	90,00	132,00	90,00	3.090,00	3,00%	

Schaam u niet als u het niet snapt | Deskundigen proberen het ook nog te snappen 😉

Nieuw Pensioen Contract | Beschermingsrendement II

Versimpeld Voorbeeld Effecten Beschermingsrendement (BSR)

	Vermogen 1/1	Deel Pensioen met Renteafdekking		Jaarlijkse verandering in rendement verplichtingen		BSR	Deel Vermogen niet onder BSR		Rendement Fonds		Overr deli
	€ V	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€
Actief	1,000.00	30%	300.00	0.20%	-12.00	-4.00%	70%	700.00			14
Gepensioneerd	2,000.00	75%	1,500.00	1.00%	-150.00	-10.00%	25%	500.00			10
	3,000.00		1,800.00		-162.00			1,200.00	3.00%	90.00	25

	€	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€
Actief	1,000.00	30%	300.00	0.20%	-12.00	-4.00%	70%	700.00			30

https://tinyurl.com/Beschermrendement

Nieuw Pensioen Contract | Beschermingsrendement III

Globale benadering | Kasrendement = 0% | Alleen voor zij die zeggen het te snappen.. 😉

	Vermogen 1/1	Deel Pensioen met Renteafdekking		Jaarlijkse verandering in rendement verplichtingen		BSR	Deel Vermogen niet onder BSR		Rendement Fonds		Overrente deling	Totaal rendement	Vermogen 31/12	Totaal rendement %	
	€ V	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€	€ T	€	T/V	Duration
Actief	1.000,00	30%	300,00	0,20%	-12,00	-4,00%	70%	700,00			77,00	65,00	1.065,00	6,50%	20
Gepensioneerd	2.000,00	75%	1.500,00	0,20%	-30,00	-2,00%	25%	500,00			55,00	25,00	2.025,00	1,25%	10
	3.000,00		1.800,00		-42,00			1.200,00	3,00%	90,00	132,00	90,00	3.090,00	3,00%	
	€	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€	€	€		Duration
Actief	1.000,00	30%	300,00	0,20%	-12,00	-4,00%	70%	700,00			147,00	135,00	1.135,00	13,50%	20
Gepensioneerd	2.000,00	75%	1.500,00	1,00%	-150,00	-10,00%	25%	500,00			105,00	-45,00	1.955,00	-2,25%	10
	3.000,00		1.800,00		-162,00			1.200,00	3,00%	90,00	252,00	90,00	3.090,00	3,00%	
	€	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€	€	€		Duration
Actief	1.000,00	30%	300,00	0,00%	-	0,00%	70%	700,00			-35,00	-35,00	965,00	-3,50%	20
Gepensioneerd	2.000,00	75%	1.500,00	-1,00%	150,00	10,00%	25%	500,00			-25,00	125,00	2.125,00	6,25%	10
	3.000,00		1.800,00		150,00			1.200,00	3,00%	90,00	-60,00	90,00	3.090,00	3,00%	
	€	%	€ D	Δ RTS %	€ W	W/D	%	€	%	€	€	€	€		Duration
Actief	1.000,00	30%	300,00	0,20%	-12,00	-4,00%	70%	700,00			302,00	290,00	1.290,00	29,00%	20
Gepensioneerd	2.000,00	100%	2.000,00	1,00%	-200,00	-10,00%	0%	-			-	-200,00	1.800,00	-10,00%	10
	3.000,00		2.300,00		-212,00			700,00	3,00%	90,00	302,00	90,00	3.090,00	3,00%	

Nieuw Pensioen Contract | Risicohouding Soorten

Risicobereidheid

De mate waarin een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bereid is beleggingsrisico’s te lopen met oog op hun doelstellingen

Risicocapaciteit

De mate waarin deze groep beleggingsrisico’s kan dragen, gegeven de kenmerken van deze groep

Nieuw Pensioen Contract | Risicohouding Regels

Regels vaststelling risicohouding

Artikel 52b Pensioenwet en artikel 63b Wvb :

1. Baseer beleggingsbeleid op risicohouding (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden
   - Maak onderscheid naar leeftijdsgroepen
   - Bepaal hoeveel differentiatie in leeftijdscohorten nodig is
   - Bepaal of er verschillen zijn tussen actieven, slapers en gepensioneerden
   - Onderbouw keuzes mede o.b.v. risicopreferentie-onderzoek en deelnemerskenmerken.

2. Toets risicohouding na vaststelling periodiek met risicopreferentie-onderzoek. Beoordeel resultaten van dit onderzoek in overleg met de andere organen van het fonds.

Nieuw Pensioen Contract | Risicohouding Praktijk I

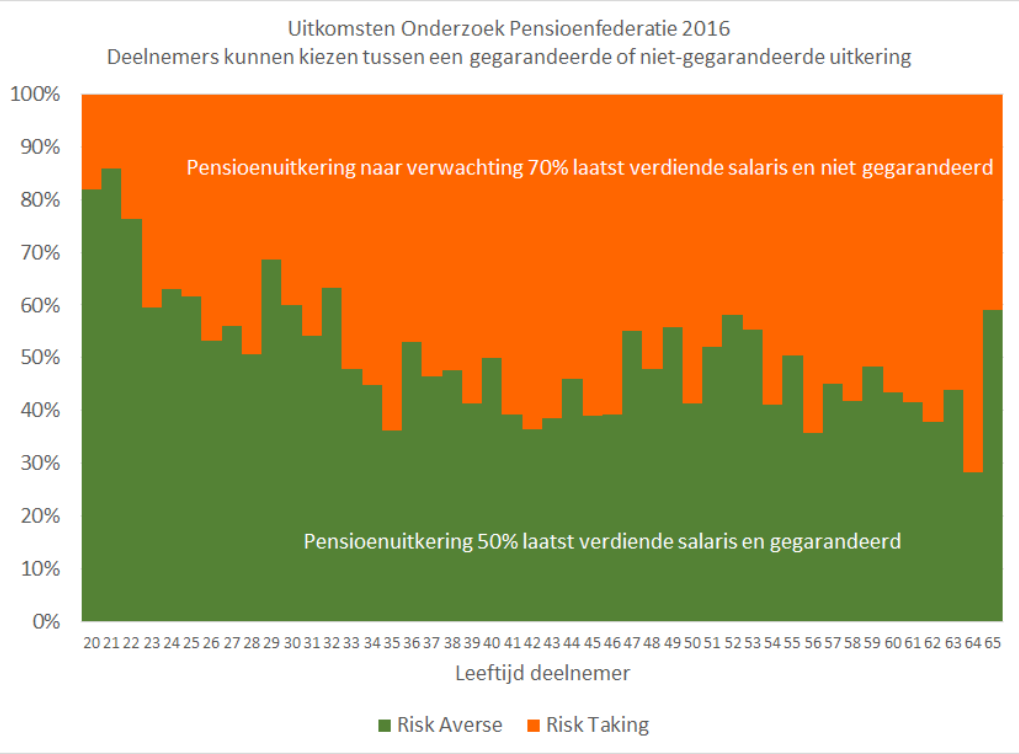

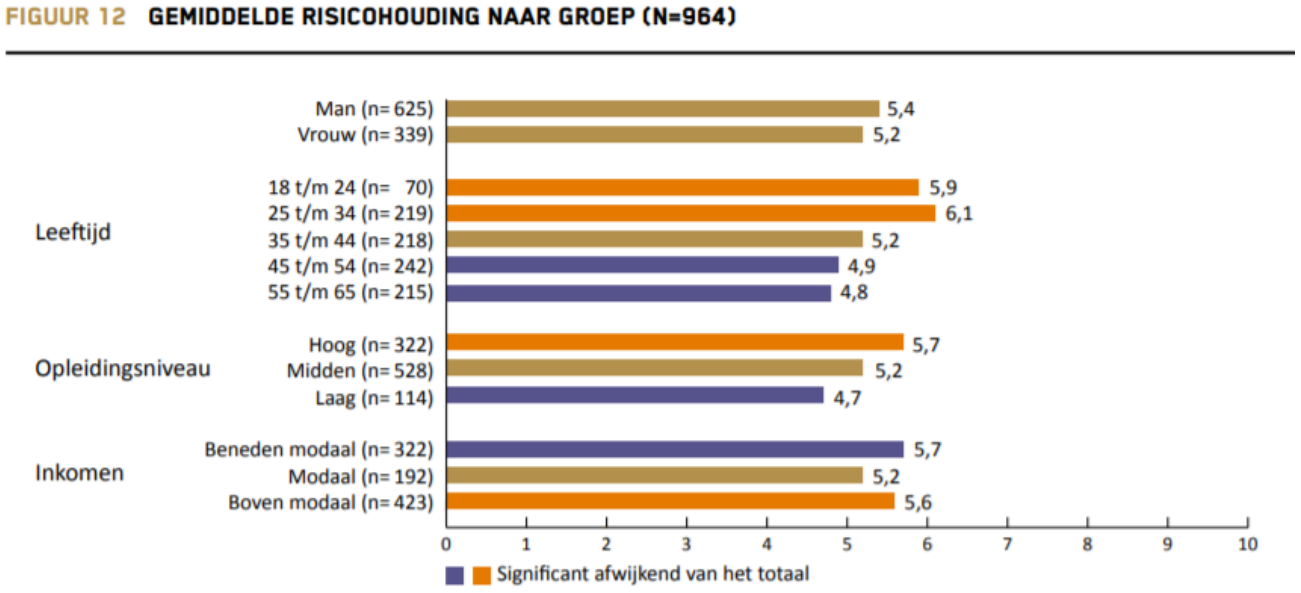

Conclusie

Onderzoek pensioenfederatie, Achmea en F. van der Lecq:
Risicohouding hangt niet of zeer beperkt samen met leeftijd of andere sociale status

Nieuw Pensioen Contract | Risicohouding Praktijk II

- Risicohouding moet aansluiten op gemeten individuele risicohouding
- Risicohouding toetsen aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden
- Korte termijn (vermogen) en lange termijn risicohouding uitkering) toetsen
- Risico's van bijlenen: negatief vermogen

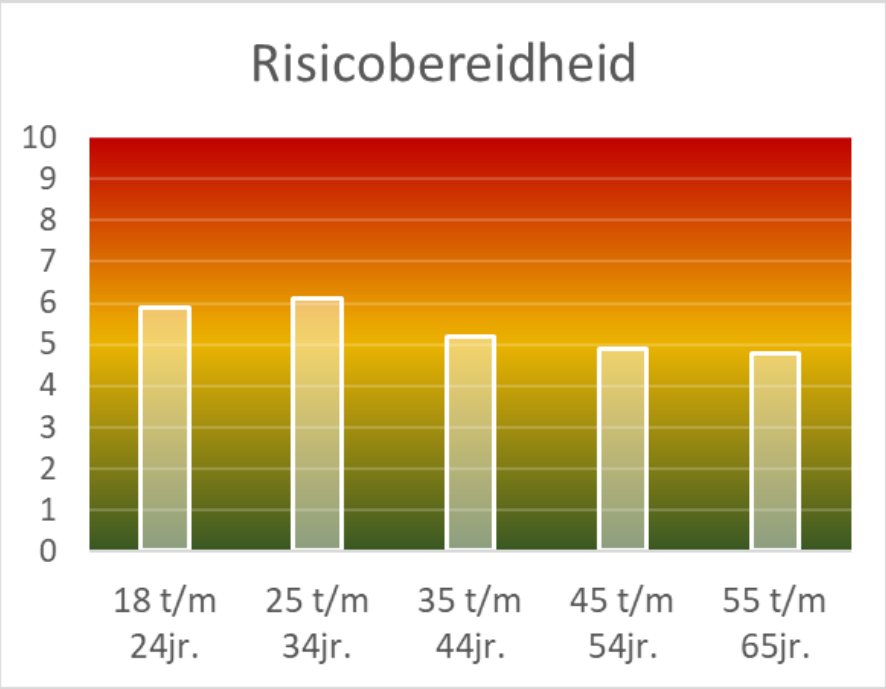

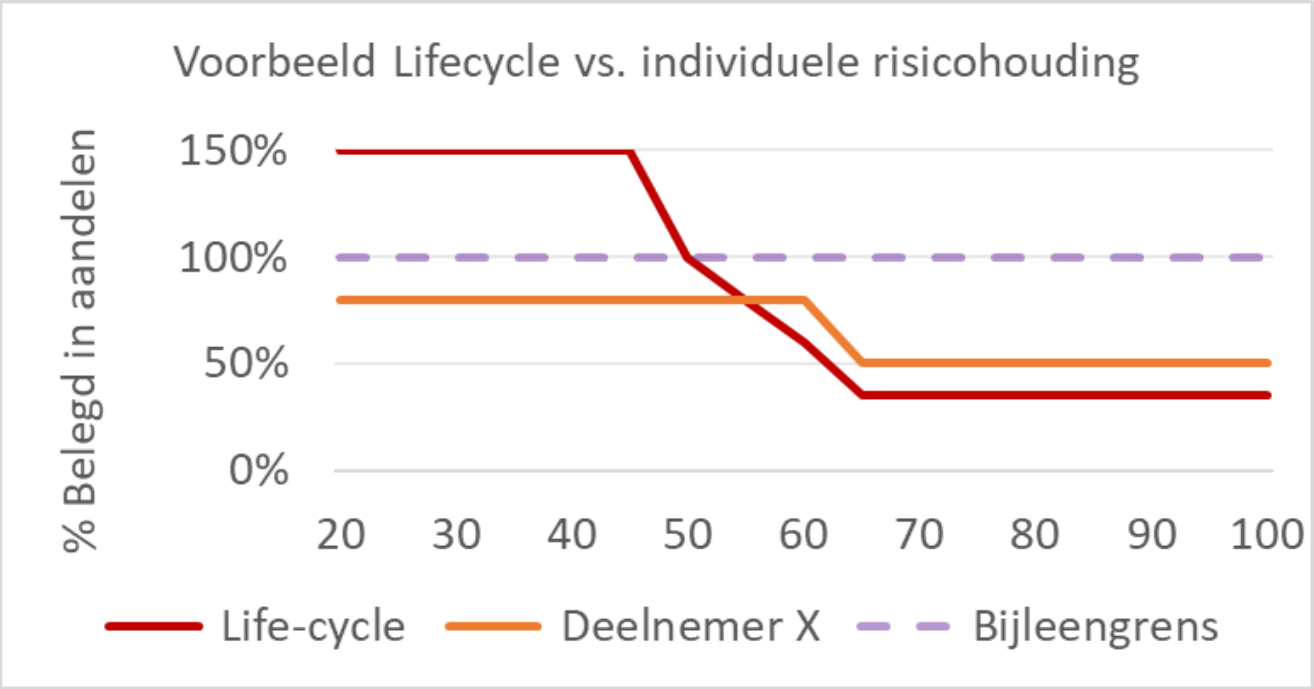

Mentimeter

Ga naar **www.menti.com** en gebruik de code **6351 6881**

Mentimeter

Hoeveel % van uw pensioen bent u bereid 'risicovol te beleggen' met het oog op een grotere kans op een hogere (meer volatiele) uitkering (indexatie)

86

Nieuw Pensioen Contract | Solidariteitsreserve

- Maximum 15% van fondsvermogen
- Vulregels
  - Vanuit premie (maximaal 10%)
  - Vanuit overrendement (maximaal 10%)
- Uitdeelregels: evenwichtig, transparant en vooraf vastgesteld
- Afspraken Fondsbestuur in overleg met sociale partners in Pensioenreglement
  - ✓ De wijze waarop het fonds de solidariteitsreserve vult
  - ✓ Regels voor het uitdelen uit de solidariteitsreserve
  - ✓ De gewenste omvang van de solidariteitsreserve
  - ✓ Op welke wijze de solidariteitsreserve significant bijdraagt aan de intergenerationele risicodeling en stabiliteit.

Nieuw Pensioen Contract | Nabestaandenpensioen

1. Nabestaandenpensioen vóór pensioendatum

- Alleen op risicobasis
- Maximaal te verzekeren jaarlijkse uitkering: 50% van salaris
- Uitkering: levenslang tot overlijden nabestaande
- Drie maanden uitloop na einde dienstverband

2. Wezenpensioen

20% van het salaris tot 25 jarige leeftijd kind

3. Nabestaandenpensioen vanaf pensioendatum

Standaard: 70% van ouderdomspensioen

3. Attentiepunt

Overgangsproblemen: bestaand NBP, ANW-hiaat, etc.

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie I

Belangrijkste vraag

Staat

Deelnemer &

Gepensioneerde

Centraal?

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie II

Belangrijkste ex ante hoofdvragen/eisen voor Bestuur en VO/BO

A. Hoe zien de pensioen communicatieoverzichten er uit voor:
   1. De Transitie
   2. Jaarlijks/maandelijks na de Transitie

B. Stel separate pensioen communicatieoverzichten op voor:
   Actieven, slapers, nabestaanden, arbeidsongeschikten, gepensioneerden

C. Toets pensioen communicatie aan wettelijke eisen (Pensioenwet)

D. Toets pensioen communicatieoverzichten op begrijpelijkheid bij doelgroep
   - Criterium bijvoorbeeld: AFM beleidsregel Informatieverstrekking 2018
   - Formuleer eigen communicatie toetsingscriteria: X% begrijpelijkheid?

E. Hoe ziet concept Pensioenreglement er uit?

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie III

Navigatiemetafoor | URM

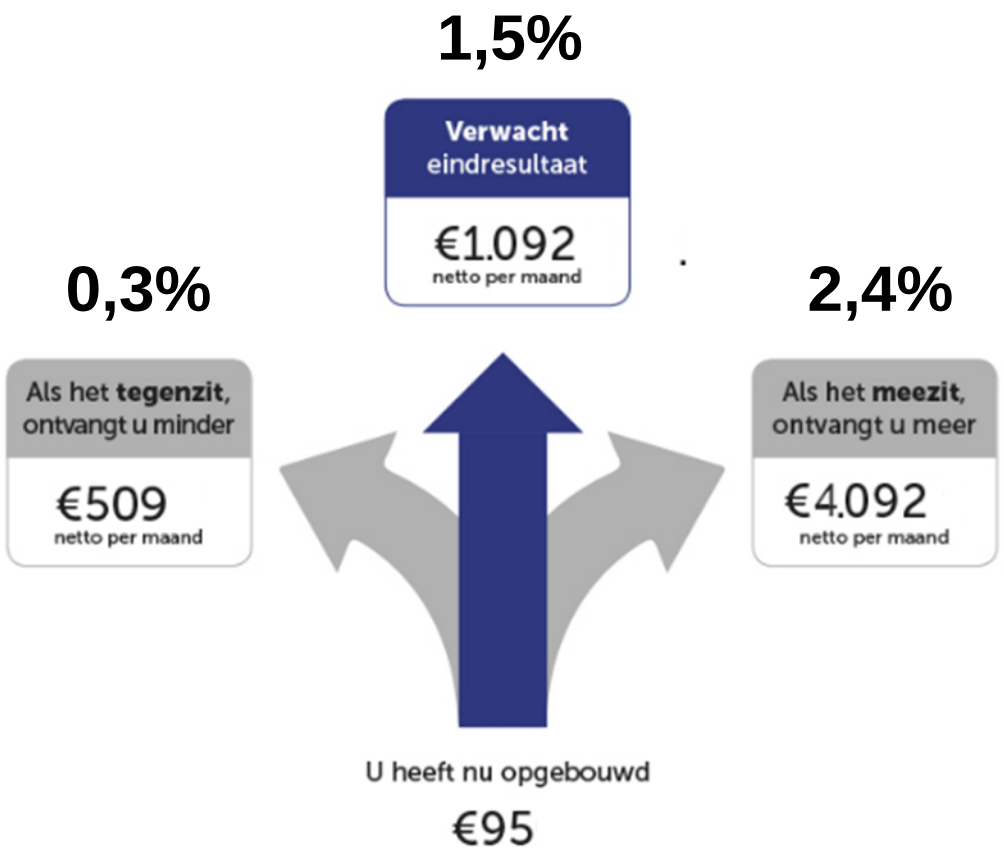

Verwachtingen

- Commissie parameters
- DNB rekenmodel | URM
- Bruto-netto
- Inflatie
- Gepensioneerden
  Pensioen NU en over 10 jaar

- Niet concreet
- Volatiel
- Spreiding uitkomsten

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie IV

Navigatiemetafoor | URM

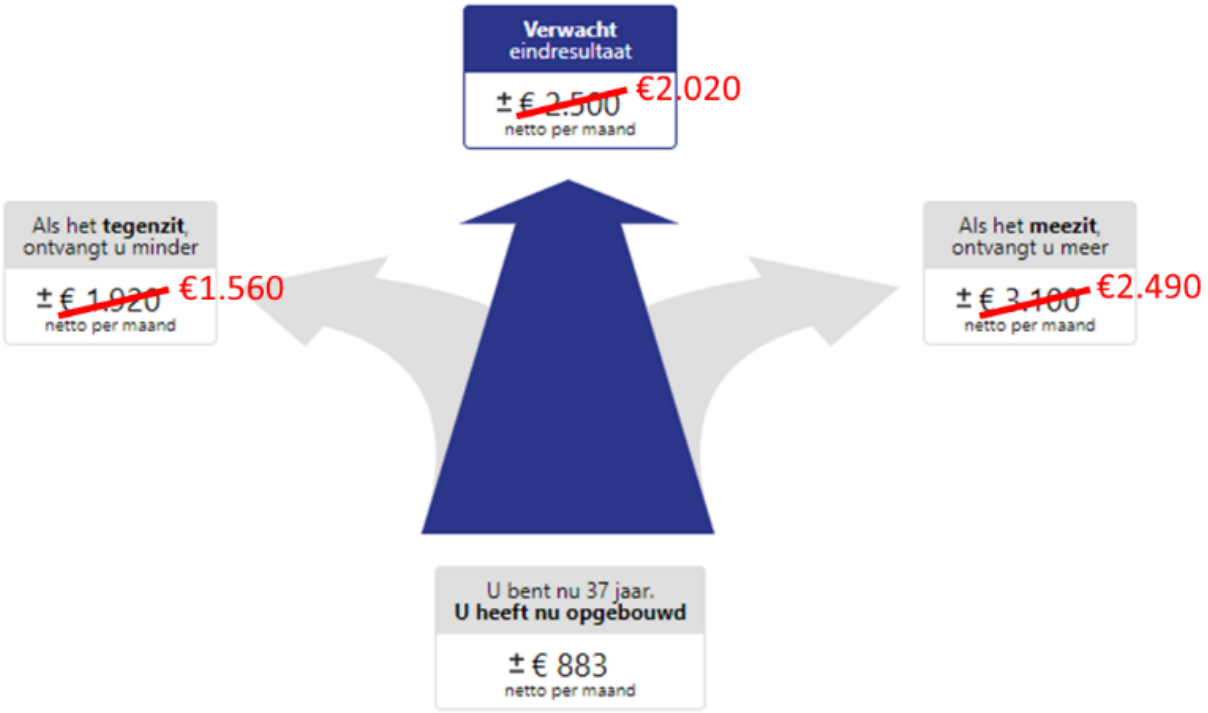

Met ingang van 1 januari 2021 heeft DNB de modelparameters van de uniforme scenarioset aangepast. Bron: Triple A

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie V

Ga naar **www.menti.com** en gebruik de code **6351 6881**

Mentimeter

Moet de communicatie voor invoering van het nieuw stelsel getoetst worden, in het bijzonder bij gepensioneerden?

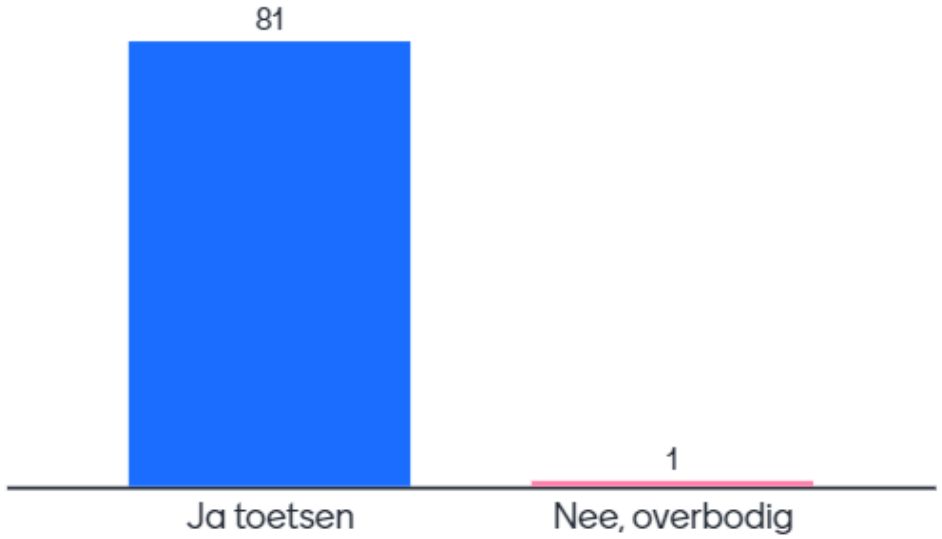

82

Nieuw Pensioen Contract | Communicatie VI

Ga naar **www.menti.com** en gebruik de code **6351 6881**

Mentimeter

Dient de begrijpelijkheid van communicatie genormeerd te worden?

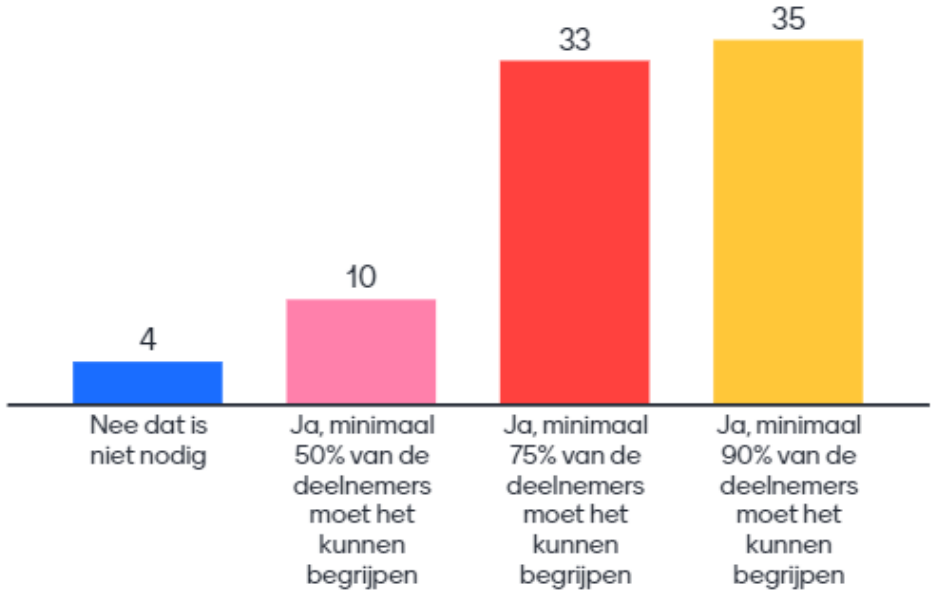

82

Invaren | Methode

Invaren o.b.v. concept Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Omrekening naar persoonlijke pensioenvermogens o.b.v. 2 methoden:

1. Standaardmethode
   Marktwaarde opgebouwd pensioen deelnemer ≈
   Voorziening X Dekkingsgraad.
2. Value Based ALM
   Marktwaarde opgebouwd en toekomstig pensioen deelnemer
   o.b.v. ALM model incl. indexaties en kortingen

Invaarvoorstel Seniorenorganisaties

3. Projectiemethode
   Standaardmethode met als Voorziening:
   contante waarde opgebouwd pensioen o.b.v. projectierendement

Toetsing Evenwichtigheid

Netto-profijt methode
Aandachtspunt: compensatie!

Invaren | RTS afhankelijkheid

Voorbeeld' Invaren' exclusief Buffers en Compensatie in nieuw pensioenstelsel

Standaard methode o.b.v. RTS

Voor Invaren			
Deelnemer	OP	Voorziening	DG
20 jaar	10.000	113.582	90%
67 jaar	10.000	178.970	90%
Eigen vermogen		-29.255	
Vermogen fonds		263.297	

Na Invaren				
Voorziening		Verwacht OP		
Voor	Na	RTS	RTS+1%	RTS+1,5%
113.582	102.224	9.000	16.000	21.300
178.970	161.073	9.000	10.000	10.600
-29.255	0			
263.297	263.297			

Projectiemethode o.b.v. RTS+1%

Voor Invaren			
Deelnemer	OP	Voorziening	DG
20 jaar	10.000	113.582	90%
67 jaar	10.000	178.970	90%
Eigen vermogen		-29.255	
Vermogen fonds		263.297	

Na Invaren				
Voorziening		Verwacht OP		
Voor	Na	RTS	RTS+1%	RTS+1,5%
63.714	74.858	6.600	11.700	15.600
160.388	188.439	10.500	11.700	12.400
39.195	0			
263.297	263.297			

Invaren | RTS ontwikkeling

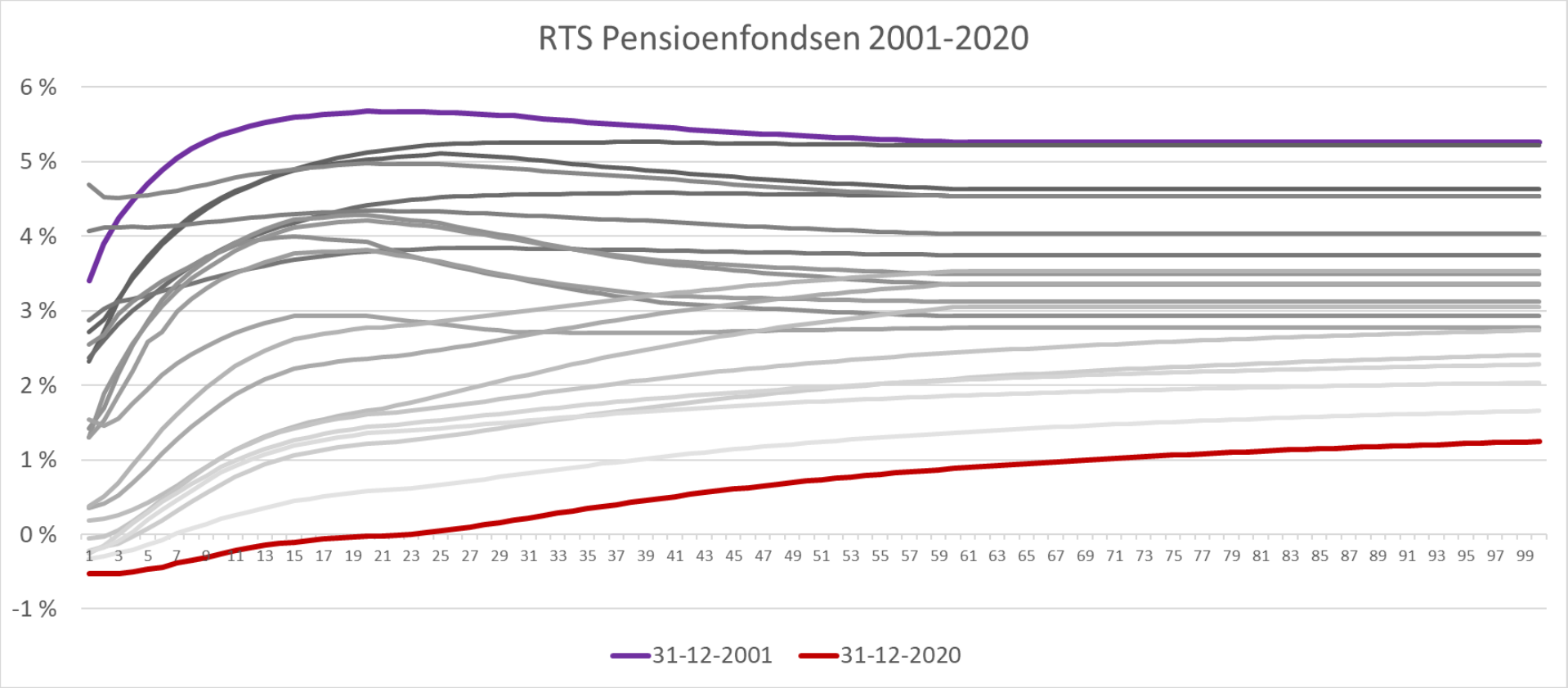

~ Hoe zal de RTS curve er uitzien op 1 1 2027?

Invaren | Risico

Tekent u in 2022 een blanco cheque uit te betalen in 2027?

Invaren | Koopkracht

Geïndexeerde uitkering bepalen o.b.v.

A. Prudente rentevoet + inflatie
B. Beschermingsrendement + inflatie (solidaire regeling)

Inflatie?

<u>Gewetensvraag</u>

Wil ik eigenlijk wel indexatie of toch liever een hogere vaste uitkering die niet geïndexeerd is?

<u>Deelnemer 70 jaar. Pensioenvermogen: € 200.000</u>

1. Risicohouding: volledig risico-avers (0% aandelen)
Niet geïndexeerde uitkering € 11.000
3% Geïndexeerde uitkering € 8.000

2. Risicohouding: volledig risicovol (100% aandelen)
Niet geïndexeerde uitkering € 18.000
3% Geïndexeerde uitkering € 14.000

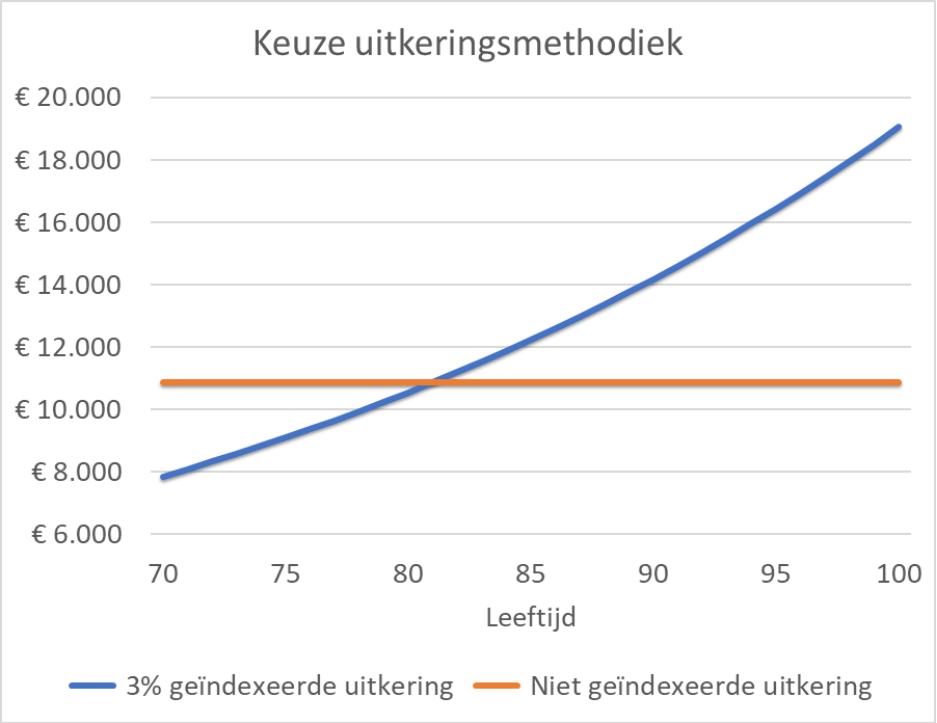

Invaren | Gelijkblijvend of stijgend pensioen?

Ga naar **www.menti.com** en gebruik de code **6351 6881**

Welk type pensioen kiest u liever?

Mentimeter

0	0
Een gelijkblijvend pensioen van € 11.000 per jaar	.Een 3% stijgend pensioen dat start met € 8.000 uitkering per jaar

Press S to show image

Invaren | Vast of variabel pensioen?

Ga naar www.menti.com en gebruik de code 6351 6881

Welke pensioenuitkering kiest u

Mentimeter

0	0
Vaste uitkering van € 11.000 per jaar	Variabele uitkering van € 18.000 per jaar

Press S to show image

Eisen Gepensioneerden I

A. Koopkracht

Koopkracht-ambitie ingegane pensioenen verankeren in nieuwe Pensioenwet

- Indexatieperspectief op gelijk ambitieniveau voor en na transitie
- Indexatie in de transitiefase vanaf 2022 o.b.v. normen nieuw stelsel (projectierendement)

B. Evenwichtigheid

Principes Vermogensverdeling bij invaren vastleggen in Pensioenwet

- Generatie-evenwichtige verdeling bij invaren (Invloed via Comm. Evenwichtigheid)
  Marktwaardering onafhankelijk maken van dagkoers op het invaarmoment
- Correctie van onevenwichtigheden uit het verleden
  Corrigeer voor niet-kostendekkende premies of -uitkeringen

C. Compensatie

Compensatie inzake afschaffing van de doorsneepremie

- Alleen dan compensatie als aan de eis van volledige koopkracht-ambitie is voldaan
- Compensatie mag nooit ten koste van de indexatie gaan.

Eisen Gepensioneerden II

D. Governance

1. Centraal

- ✓ Geen klankbordgroepen meer
- ✓ Overleg met sociale partners en de Minister SZW o.b.v. gelijkwaardigheid

2. Decentraal

- ✓ Evenredige vertegenwoordiging van de gepensioneerden in alle pensioenorganen
  Uitgangspunt: Vermogensverhoudingen gepensioneerden en actieven + slapers
  Werkgever, werknemer ieder voor 50% o.b.v. totaal vermogen van actieven + slapers
- ✓ Hoorrecht voor verenigingen of koepelorganisatie van gepensioneerden
- ✓ Hoorrecht bij minimaal ‘10 of meer gepensioneerden’ (geen ‘substantieel deel’)

E. Overige eisen

- ✓ Risicohouding is onafhankelijk van leeftijd; Lifecycle groepen niet homogeen
  Gepensioneerde deelnemers moeten zelf risicohouding kunnen bepalen
- ✓ Communicatie (gepensioneerden) moet vooraf getoetst worden. Criterium?
- ✓ Evenwichtigheidstoets: netto profijt toets voldoet niet
- ✓ Solidariteitsreserve verduidelijken

Keuzevragen I

1. Solidaire premieregeling of Flexibele premieregeling?
   Toets uitkomsten o.b.v. maatmensen (20 t/m 80 jaar) o.b.v. verwacht pensioen nu en na 10 jaar
   Toets tevens o.b.v. economische scenario's en verschillende fondsrendementen (0-4%)

2. Invaren of pensioen aanspraken/vermogen in oude (FTK) stelsel achterlaten?
   Toets: actieven, slapers, arbeidsongeschikten, nabestaanden, gepensioneerden?

3. Welke invaarmethode wordt gekozen?
   VBA (Value Based ALM), Standaardmethode, of Afwijkende Methode? Afwegingen?

4. Is invaarmethode getoetst op consistentie en adequaatheid in de toekomst?
   Toets robuustheid invaarmethode o.b.v. verschillende marktwaardescenario's op transitiedatum
   Voorbeeld: is invaarmethode ook 'evenwichtig' bij 4% of -2% marktrente op transitiedatum?

5. Mag Compensatie ten koste gaan van Indexatie?
   Zo ja, in welke mate en wat staat daar tegenover? Evenwichtigheid?
   Bepaal financieringswijze en toets Compensatie op premie-afhankelijkheid en risicohouding

Keuzevragen II

6. Koopkrachtambitie geformuleerd?
   Hoe wordt de huidige indexatieambitie vertaald in het nieuwe contract?
   Welke koopkrachtambitie hebben sociale partners als uitgangspunt gedefinieerd?
   Is die koopkrachtambitie bereikbaar voor alle groepen deelnemers inclusief gepensioneerden?
   Bij welke fondsrendementen is welke mate van koopkrachtambitie (pensioenstijging) haalbaar?
   Toets indexatieambitie met uitkeringsverwachting nieuw contract bij 0% t/m 4% fondsrendement

7. Risicohouding getoetst?
   Past risicoprofiel Lifecycle-groep bij individuele risicobereidheid?
   Maximaal acceptabele afwijking van individuele risicobereidheid t.o.v. lifecycle-groep bepaald?

8. Evenwichtig invaren: Netto profijt?
   Is netto profijt wel het beste toetsingsmiddel om evenwichtigheid te beoordelen?
   Welke andere toetsingscriteria wil het fonds hanteren?

9. Hoe omgaan met Gesloten Pensioenfondsen?

Slotadvies

Succes!